

Марченко А.В., Бублик А.О., студенти гр. СП-15-2, СП-15-1,
Банах Л.С., ст. викл. – науковий керівник

МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ОСОБИСТОСТІ В КОНФЛІКТІ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра УСФН

Категорія конфлікту є однією з центральних у мистецтві та мистецтвознавстві, адже, за висловом Р. Льюїса та Х. Райфа, у світовому мистецтві зіткнення інтересів є однією з найголовніших тем. За увагою, яку їй приділяють, з нею можна порівняти лише теми Бога, кохання, внутрішньої боротьби людини та протистояння Добра і Зла. Відіграючи ключову роль у житті людини і суспільства, конфлікт завжди був предметом художнього відображення дійсності в творах мистецтва і виступав джерелом розгортання їх змісту.

З розвитком видів дослідження у психології мистецтво (а точніше – певні його види) також зайняло своє місце серед «інструментів» для вирішення конфліктів та самозахисту в них. Роздивимося деякі різновиди мистецтва, які слугують засобами психологічного захисту особистості в конфлікті.

Арт-терапія як метод психологічної корекції емоційно-особистісних проблем учасників конфлікту. З точки зору представників класичного психоаналізу, основним механізмом корекційного впливу в арт-терапії є механізм сублімації. Найважливішою технікою арт-терапевтичного впливу є техніка активної уяви, спрямована на те, щоби зіштовхнути й у такий спосіб примирити між собою свідоме й несвідоме засобом їх афективної взаємодії. Основою психологічного корекційного впливу арт-терапії є те, що, по-перше, мистецтво дозволяє в особливій символічній формі реконструювати конфліктну ситуацію, що травмує, та знайти її розв'язання через її переструктурування на основі креативних здібностей суб'єкта, і по-друге, воно завдяки природі естетичної реакції сприяє зміні дії афекту від того, що мучить, до того, що приносить насолоду.

Музико-терапія як метод психокорекції емоційних станів особистості у конфлікті. Використання музики з метою психокорекції негативних емоційних станів особистості називається музикотерапією. Ця методика передбачає як цілісне й ізольоване використання музики в якості провідного фактору впливу у ході прослуховування музичних творів та музикування, так і доповнення музичним супроводом інших психокорекційних прийомів з метою посилення їх впливу та підвищення його ефективності. Ґрунтується музико-терапія на стимулюючому та седативному впливі музики на людину. Значення музико-терапії полягає в її спроможності врівноважувати внутрішній стан людини, приводити його у відповідність із вимогами соціальної ситуації (стимулювання активності чи зняття психологічного напруження, заспокоєння).

Бібліотерапія як психотерапевтичний метод подолання конфліктів. Бібліотерапія становить собою спеціальний психокорекційний вплив на людину за допомогою читання спеціально підібраної літератури з метою нормалізації чи оптимізації її психічного стану. Корекційний вплив читання виявляється в тому, що певні образи й пов'язані з ними почуття, потяги, бажання, думки, засвоєні за допомогою книги, поповнюють недостатність власних образів та уявлень, замінюють тривожні думки й почуття або спрямовують їх за новим руслом, до нових цілей. Таким чином послаблюється чи посилюється вплив на почуття людини, що є необхідним для відновлення її душевної рівноваги у конфлікті. Головне значення бібліотерапії полягає в її здатності до переключення людини з психотравмуючої ситуації на приємні емоції, відновлення її впевненості у власних силах.